
EDUCACIÓ PER LA PAU

EDUCACIÓ PER LA PAU

QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ PER LA PAU?

L'educació per la pau té com a objectiu fomentar una cultura de pau i noviolència, juntament amb els valors que fan possible preservar i millorar la vida de totes les persones.

L'educació per la pau està conformada per tots els valors, comportaments, pràctiques, actituds, sentiments i creences que acaben construint-la.

INTRODUCCIÓ

L'articulació de la vida en comú, en pau i harmonia, requereix formació individual i col·lectiva, evolució professional i posada en pràctica d'accions concretes com a ciutadans i ciutadanes que formem part d'un món complex i globalitzat.

La convivència és el valor primordial de tota societat desenvolupada que conrea la pau, és a dir, d'aquella societat que utilitza el diàleg per resoldre les qüestions que es poden plantejar quotidianament. Ara mateix és un dels objectius més valuosos en un món on les distàncies s'escurcen però els desequilibris tendeixen a augmentar.

Així doncs, és imprescindible que el currículum s'imparteixi d'acord amb els valors propis d'una cultura de pau.

MARC NORMATIU

[Marc normatiu sobre educació per la Pau](#)

EDUCACIÓ PER LA PAU		Àmbit CENTRE
A Sensibilitzem el claustre sobre la importància de l'educació per a la pau i els drets humans en els processos educatius.		
A1	Programar actuacions específiques de sensibilització (claustres, reunions informatives, comissions mixtes, etc.).	
	Vídeos sobre educació per la pau Aquest portal del Departament d'Ensenyament ofereix un recull de vídeos entre els quals s'hi poden trobar els curtmetratges presentats al concurs d'animacions per la pau organitzat per la FundiPau. Una eina per a la sensibilització i l'educació per la pau.	
	Banc de recursos (ICIP) En aquest espai de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) es pot accedir a un munt de recursos (cicles de cinema, conferències, exposicions, documentals, tertúlies amb especialistes, seminaris o grups de lectura) per reflexionar i sensibilitzar sobre la cultura de la pau a Catalunya i al món. A més, posa a disposició del públic materials audiovisuals i expositius a favor de la pau.	

	<p>El somni de la Vinyet Aquest vídeo de l'Institut Vinyet de Sitges, guanyador de la primera edició del Concurs de Lipdubs per la Pau, organitzat per l'ICIP, pot ser una bona eina de sensibilització per treballar l'educació per la pau amb el claustre, alumnes o famílies.</p> <p>Una escola amb drets En aquest web de la UNESCO s'ofereix un conjunt de recursos per treballar els drets de l'infant als centres educatius. Des de l'espai Lectures es pot accedir a un conjunt de llibres i articles per ampliar els coneixements del professorat en el contingut de la Convenció sobre els Drets de l'Infant i temàtiques relacionades.</p> <p>L'educació per la pau i la convivència, un projecte de centre Un conjunt de fitxes que l'Escola Cultura de Pau posa a disposició dels centres per a dissenyar el projecte de convivència tenint com a eix vertebrador l'educació per la pau. Aquest material s'organitza al voltant de tres eixos: la formació de les persones, l'organització del centre i la comprensió del món. Inclou un breu test de diagnosi</p> <p>Propostes per a la millora de la convivència i la transformació de conflictes Aquest document, editat per l'Escola Cultura de Pau, conté dues fitxes per fer una diagnosi sobre com es treballa la convivència en el centre.</p>
B Recollim en els documents de centre el valor de l'educació per la pau.	
<p>B1</p>	<p>Incorporar la cultura de la pau en el Projecte educatiu i en la resta de documents del centre.</p> <p>Model de projecte educatiu En el PEC de l'Escola Joan Pelegrí de Barcelona s'especifica la seva participació en el Programa d'Escoles Associades a la UNESCO, i el seu model de valors que parteix de la Declaració Universal dels Drets Humans i la Declaració dels Drets dels Infants.</p> <p>Model de projecte educatiu En el PEC de l'escola Isidre Martí d'Esplugues de Llobregat, entre els trets d'identitat de l'escola, es destaca la seva participació en el Pla d'Escoles Associades a la UNESCO, i com a tal, impulsora dels valors de pau, solidaritat, col·laboració i respecte.</p> <p>Model de projecte educatiu L'escola Emili Carles-Tolrà de Castellar del Vallès es defineix en el seu PEC com una escola inquieta i oberta que fomenta una educació basada en valors que garanteixen una educació per la pau (cooperació, respecte, llibertat, responsabilitat, solidaritat i gust pel treball ben fet). Una escola inclusiva, que l'ECP posa com a exemple de bona pràctica</p>
<p>B2</p>	<p>Concretar en la Programació general anual de centre les accions que es realitzaran per fomentar la cultura de la pau.</p> <p>Model de programació general anual L'institut Francesc Ferrer i Guàrdia de Sant Joan Despí fixa entre els seus objectius la millora de la cohesió social i el desenvolupament d'estratègies i activitats necessàries per poder garantir una educació com a procés integral de l'alumne i com a transmissora de valors de respecte i tolerància (p. 9). Entre les actuacions previstes, es contempla la programació d'activitats del PAT que fomentin la integració i cohesió social del grup (p. 13).</p>

B3	Revisar les NOFC per tal de garantir que recollim normes clares que garanteixin el respecte als drets i el compliment dels deures de l'alumnat.
	Model de NOFC Les NOFC de l'institut Ramon Turró i Darder de Malgrat de Mar , en l'apartat referent a recursos humans, recull tant els drets com els deures de professors, alumnes, famílies i PAS.
	Model de NOFC Les NOFC de l'Escola Guillem Isarn de La Fuliola inclou, en l'apartat sobre convivència, un conjunt de normes generals per a tot el centre per garantir el respecte als drets i el compliment dels deures (p. 15). A més, se'n fa un resum per a cada sector de la comunitat escolar: professorat (p. 15), famílies (p. 16) i alumnes (p. 17).
B4	Incloure en la carta de compromís educatiu els objectius i compromisos per a la creació i el manteniment d'un entorn de convivència i respecte en el centre.
	Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu El Departament d'Ensenyament ofereix orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís educatiu que cada centre ha d'elaborar en funció de les seves necessitats i context. També inclou models de cartes de compromís dels continguts comuns i models d'addendes de continguts específics addicionals.
	Model de carta de compromís L'escola Marina de Montgat determina en la seva carta de compromís, com a objectius bàsics compartits entre la família i l'escola, fomentar la convivència i la cooperació, i afavorir un clima de diàleg entre els membres de la comunitat educativa (p. 4).
	Model de Carta de compromís L'Institut Manuel de Montsuar de Lleida recull en el seu model de carta, els compromisos del centre, de la família, de l'entorn educatiu i de l'alumne per mantenir un ambient de convivència i respecte en el centre educatiu (p. 2-4).
B5	Establir en el Pla d'acció tutorial mesures, estratègies i actuacions per al desenvolupament de la cultura de la pau en el centre.
	Model de pla d'acció tutorial L'institut Pau Casals de Badalona disposa d'un detallat pla d'acció tutorial amb continguts a cada curs d'ESO orientats a una educació pel respecte i la convivència: el treball i coneixement de les normes, el respecte i la tolerància, la cohesió del grup, etc.
	Model de pla d'acció tutorial L'institut Jaume Balmes de Barcelona contempla en el seu PAT accions específiques en cada curs per celebrar diades i commemoracions relacionades amb la pau i la solidaritat: dia escolar de la pau i la noviolència, dia de la diversitat, drets dels infants, campanya Banc d'aliments, etc.
	Jornades per la pau L'Institut Bruguers de Gavà porta a terme un projecte que va néixer de la revisió del pla d'acció tutorial. Aquesta experiència ha conduït a l'augment de l'interès i la participació del professorat i de l'alumnat, i ha creat també un model de treball escola-ajuntament.

C Promovem accions i estratègies per fomentar l'educació per la pau i la divulgació dels drets humans entre els membres de la comunitat escolar.	
C1	Aprofitar les diades commemoratives per reflexionar sobre la pau i els drets humans.
	<p>Val la pena fer actes i activitats per la pau? En aquesta fitxa de l'Escola Cultura de Pau es fa una reflexió sobre el sentit de les jornades i actes per celebrar la pau i una proposta per inserir l'educació per la pau en la vida habitual del centre.</p>
	<p>Dia Internacional dels Drets Humans En aquest espai de xarxanet.org, un projecte del Departament de Benestar Social i Família que aplega diverses entitats i voluntaris, es pot accedir a notícies i informació per commemorar el dia dels drets humans (premis, activitats, actes oficials, etc.).</p>
	<p>Dia dels drets humans En aquest espai de Nacions Unides es pot accedir a informació i material divers (declaració dels drets humans, vídeos, logotips, articles, material promocional, etc.) que poden ajudar a celebrar diades i commemoracions al voltant dels drets humans.</p>
	<p>El Dia Escolar de la Noviolència i la Pau Aquest espai de la Xarxa d'Escoles Associades a la Unesco, conté informació sobre la història d'aquesta commemoració i els seus objectius, així com un enllaç a la plana web del DENIP on s'ofereixen materials i recursos per treballar a les escoles el tema de la pau i la noviolència mitjançant l'art i la poesia.</p> <p>DENIP En aquest espai de FundiPau es pot accedir a una proposta d'activitat per celebrar el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau i un mapa on els centres educatius poden donar a conèixer les activitats realitzades.</p>
	<p>Dia de la pau Celebració dels alumnes d'educació infantil al Col·legi Claret de Sabadell. Inclou un vídeo de l'activitat.</p>
	<p>El Dia de la Pau i la Noviolència Activitat de l'escola l'Aixart de Cervià de Ter amb coloms missatgers en el Dia de la Pau i No violència. Accés a una presentació de la jornada i a fotografies de l'acte.</p>
	<p>Revista Dia Internacional dels Drets Humans En aquest espai del web de l'institut escola Daniel Mangrané de Jesús es poden consultar les activitats organitzades pel centre amb una implicació de tots els grups i professors per commemorar el Dia internacional dels Drets Humans.</p>
C2	Participar en activitats (campanyes, projectes, trobades, concursos, etc.) de foment de la pau com a experiència educativa.
	<p># Bringbackourgirls Campanya organitzada pel Departament d'Ensenyament per a l'alliberament de les alumnes nigerianes segrestades, consistent en una concentració de 5 minuts en els patis de les escoles i la realització d'una activitat didàctica. Des d'aquest espai es pot accedir a una galeria d'imatges enviades pels centres que es van adherir a la iniciativa.</p>

	<p>Concurs de lipdubs per la pau L'Institut Català Internacional per la Pau convoca un concurs adreçat als centres d'ensenyament no universitari de Catalunya, amb la finalitat de difondre missatges de pau i noviolència a través d'una activitat col·lectiva creativa, participativa i lúdica.</p>
	<p>Concurs d'animacions per la pau Fundipau organitza un concurs d'animacions per promoure la creació de material audiovisual relacionat amb la cultura de pau que servirà posteriorment per a la sensibilització i l'educació lper la pau.</p>
	<p>Evens Prize for Peace Education Premi convocat per Evens Foundation adreçat a les escoles de la Unió Europea que treballen la pau i la gestió positiva dels conflictes.</p>
	<p>Camp de la Pau 2011 L'Institut Príncep de Viana de Barcelona va acollir l'octubre de 2011 una trobada internacional de joves en el marc de l'experiència intercultural del Camp de la Pau, organitzada anualment per la Fundació Fòrum Universal de les Cultures.</p>
C3	<p>Prendre mesures per garantir el respecte als drets humans dins del centre.</p>
	<p>Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament ofereix als centres un protocol d'actuació enfront l'assetjament escolar. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront l'assetjament entre iguals.</p>
	<p>Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament ofereix als centres un protocol d'actuació enfront el ciberassetjament escolar. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals.</p>
	<p>Protocol de detecció i intervenció en cas de conflicte greu amb l'alumnat En cas de detectar situacions de conflicte greument perjudicials per a la convivència dels centres educatius, el Departament d'Ensenyament ofereix aquest protocol on s'indiquen les accions a seguir.</p>
	<p>Protocol de detecció i intervenció enfront els NGJOV En el marc del Projecte de convivència, els Departaments d'Ensenyament i d'Interior ofereixen als centres un protocol d'actuació enfronts els NGJOV. El protocol inclou recursos i orientacions per a la detecció i intervenció enfront els NGJOV.</p>
	<p>Protocol de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu En el marc del Projecte de convivència, els Departaments d'Ensenyament i de Benestar Social i Família ofereixen als centres un protocol d'actuació enfront les situacions de maltractament infantil i adolescent. El protocol inclou recursos i orientacions per a la detecció, derivació i coordinació de situacions de maltractament en l'àmbit educatiu.</p>

	<p>Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront conductes d'odi i discriminació En el marc del Projecte de convivència, el Departament d'Ensenyament, en col·laboració amb el Departament d'Interior, ofereix als centres un protocol d'actuació enfront conductes d'odi i discriminació. El protocol inclou recursos i orientacions per a la prevenció, la detecció i la intervenció enfront actituds i expressions discriminatòries o qualsevol acte de violència.</p>
C4	<p>Reforçar el treball en equip entre el professorat com un model de convivència.</p> <p>Treballar en equip per fer escola? Sisena conversa pedagògica organitzada pel Departament d'Ensenyament durant el curs 2011-2012 on es planteja la importància i la necessitat de compartir i treballar en equip. A més del vídeo, es pot accedir a una sinopsi de la conversa i a una presentació en powerpoint.</p> <p>Com millorem la coordinació i el treball en equip amb els companys de claustre? L'Escola Cultura de Pau, entre les Eines per dissenyar un projecte de convivència, ofereix una proposta de treball i recursos per millorar la relació i la coordinació dels docents en el centre educatiu.</p>
C5	<p>Fomentar el treball cooperatiu entre els membres de la comunitat escolar com a model de convivència (comissions mixtes: comissió pedagògica, comissió econòmica, comissió d'activitats extraescolars, etc.).</p> <p>Comissions mixtes L'escola Marina de Montgat organitza comissions diverses (econòmica, permanent, de convivència, solidària, etc.) en les quals es treballa de manera cooperativa.</p> <p>Comissions mixtes En aquest espai del web de l'institut Quatre Cantons de Poblenou de Barcelona s'especifica l'existència de comissions mixtes entre el claustre i les famílies per tal de dur a terme un treball conjunt i permanent.</p>
C6	<p>Implicar les famílies i l'alumnat en la comissió de convivència per tal de promoure un bon clima de centre.</p> <p>Comissió de convivència L'Escola Marina de Montgat disposa, entre d'altres comissions mixtes, d'una comissió de convivència on es treballa de forma cooperativa en favor de la convivència i la cohesió social.</p> <p>Comissió de convivència mixta L'institut Can Peixauet de Santa Coloma de Gramenet disposa d'una comissió de convivència mixta on alumnes, professors i famílies es reuneixen periòdicament i acorden actuacions específiques per millorar el clima de centre.</p>

D Establir propostes d'actuació específiques per fomentar l'educació per la pau i els drets humans entre l'alumnat.	
D1	<p>Programar des del currículum accions de servei comunitari orientades al compromís social.</p> <p>Servei Comunitari El Departament d'Ensenyament ha endegat l'acció 'Impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria', amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin des del currículum accions de compromís cívic que afavoreixin la inclusió i l'arrelament al territori.</p>
D2	<p>Incloure en la programació curricular activitats d'aula per treballar amb els alumnes els drets humans, especialment els drets dels infants, i promoure campanyes de difusió tant dins com fora del centre.</p> <p>Projecte de Convivència > Educació per la pau El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Educació per la pau, en l'àmbit d'aula, ofereix recursos per incorporar l'educació per la pau i els drets humans en el currículum de les diverses àrees.</p> <p>Com incorporar els continguts d'educació per la pau en la nostra assignatura? L'Escola Cultura de Pau, entre les Eines per dissenyar un projecte de convivència, ofereix una proposta de treball i recursos per prendre consciència i vetllar perquè la intervenció del professorat a l'aula promogui una cultura de la pau.</p> <p>Coneixes els teus drets? JUGA! El Departament de Benestar Social i Família posa a disposició de les famílies i centres educatius un joc interactiu que permet a infants i adolescents conèixer els seus drets i fer-ne difusió mitjançant la creació d'un material de campanya per compartir a les xarxes socials.</p>
D3	<p>Convidar persones que dediquen els seus esforços a construir la pau en un context de conflicte armat o bé associacions pacifistes autòctones, perquè expliquin el seu testimoniatge i la seva implicació.</p> <p>Banc de recursos (ICIP) En aquest espai de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) es pot accedir a un munt de recursos (cicles de cinema, conferències, exposicions, documentals, tertúlies amb especialistes, seminaris o grups de lectura) per reflexionar i sensibilitzar sobre la cultura de la pau a Catalunya i al món. A més, posa a disposició del públic materials audiovisuals i expositius a favor de la pau.</p> <p>Xerrades sobre drets humans als centres d'ensenyament Amnistia Internacional, entre altres ONG, ofereix als centres d'ensenyament xerrades informatives i de sensibilització sobre drets humans. També ofereixen, en el marc de la xarxa d'escoles pels drets humans, diversos programes i la creació d'un grup escolar de drets humans.</p> <p>Xerrades sobre cultura de pau FundiPau, com altres ONG, ofereix als centres d'ensenyament xerrades de sensibilització sobre diversos temes: el treball per la pau i el desarmament, la desmilitarització, la resolució pacífica de conflictes, la cultura de pau davant la cultura de la violència, etc.</p>

D4	Aprofitar els espais informals de l'alumnat per realitzar activitats de cohesió de grup i foment de la convivència (jocs cooperatius, activitats esportives no competitives, etc.).
	Com aprofitem els espais informals del centre? L'Escola Cultura de Pau, entre les Eines per dissenyar un projecte de convivència, ofereix una proposta de treball i recursos per potenciar la funció educativa dels espais informals del centre, especialment del pati, però també del menjador, etc.
	L'espai Barrera, M. "L'espai". <i>Guix</i> núm. 325. L'autora d'aquest article proposa una reorganització dels espais del centre per fer-ne un millor ús i aconseguir un clima familiar i acollidor que afavoreixi la convivència en el centre.
	Projecte del pati de l'escola: tenim diferents formes de jugar Projecte de la ZER Els Ceps de la comarca del Baix Penedès que pretén, entre d'altres objectius, treballar la cohesió del grup i fomentar la convivència (els valors del respecte, la sociabilitat, la participació i la generositat), organitzant el joc al pati.
	Projecte de convivència i oci L'equip de mediació de l'institut Joan Oró de Martorell desenvolupa aquest projecte amb l'objectiu d'afavorir la convivència i que els alumnes aprenguin a respectar els torns de pista, les normes del joc i l'autonomia dels grups que juguen. A més de la implicació de l'alumnat mediador, compta amb la participació d'alumnes voluntaris que gestionen i organitzen l'espai de les pistes.
D5	Fomentar la implementació i ús d'un servei de mediació com una estratègia de resolució positiva dels conflictes basada en el diàleg i el respecte mutu.
	Quadern de mediació Material de formació editat pel Departament d'Ensenyament que aporta recursos per educar l'alumnat en la gestió positiva dels conflictes (comunicació, emocions, presa de decisions, etc.), i la implementació d'un servei de mediació en els centres educatius (p. 76-80).
	Monogràfic sobre mediació escolar En aquest espai de l'Associació Convives es pot accedir a un monogràfic sobre mediació escolar amb articles, experiències, entrevistes, informació a la xarxa, etc.
	Convivència al MAC El servei de mediació de l'institut Maria Aurèlia Capmany de Cornellà de Llobregat s'insereix en el projecte de convivència on l'alumnat mediador porta a terme altres iniciatives a part de la mediació: festa de la convivència, espai de diàleg, taller de reflexió, voluntariat, etc.
	Servei de mediació de l'institut Joan Oró de Martorell El Servei de mediació de l'institut Joan Oró de Martorell, a més d'oferir la mediació com una estratègia per gestionar els conflictes, organitza el projecte de convivència i oci per gestionar el joc en el pati.

D6	<p>Comprometre l'alumnat en l'organització i gestió d'activitats en la vida del centre (òrgans de gestió, comissions de centre, procés de millora del rendiment i la convivència, avaluació, manteniment i cura dels espais del centre, etc.).</p> <p>Projecte de Convivència > Participació El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres aquesta aplicació informàtica per a l'elaboració del Projecte de Convivència. El tema Participació ofereix actuacions i recursos per fomentar la participació de l'alumnat en el centre i el seu entorn.</p> <p>Com fem que els alumnes participin? L'Escola Cultura de Pau, entre les Eines per dissenyar un projecte de convivència, ofereix una proposta de treball amb experiències i recursos per facilitar la participació de l'alumnat en el centre, mitjançant la creació d'òrgans de gestió i participació.</p>
<p>E Formem la comunitat escolar en hàbits i estratègies que potenciïn la cultura de la pau i el coneixement dels drets humans.</p>	
E1	<p>Incloure en el Pla de formació de centre actuacions formatives relacionades amb la cultura de la pau.</p> <p>Oferta formativa Espai de la XTEC on el Departament d'Ensenyament posa a disposició del professorat i els centres educatius la seva oferta formativa: acció tutorial, orientació educativa i clima de centre.</p> <p>Projecte de convivència: Xarxa de centres de Primària i Secundària per a la convivència 2013-2014 En els PFZ s'ofereixen seminaris de coordinació per a les persones coordinadores dels serveis de mediació de centre.</p>
E2	<p>Incloure en el Pla de formació de centre actuacions formatives relacionades amb el coneixement dels drets humans, i especialment els drets dels infants.</p> <p>Viure (aprendre i ensenyar) els drets de la infància a l'escola Unicef, en el marc del seu programa Una escola amb drets, ofereix al professorat d'escoles i instituts un curs telemàtic per conèixer i interioritzar el contingut de la Convenció sobre els Drets de l'Infant amb la finalitat d'incorporar-lo a l'exercici professional docent. (pendent d'actualització)</p>
E3	<p>Donar a conèixer entre la comunitat escolar cursos de formació sobre educació per la pau de diversos organismes d'interès.</p> <p>Escola de Cultura de Pau L'Escola de Cultura de Pau, creada l'any 1999 amb el propòsit de treballar per la cultura i l'educació per la pau, té com un dels seus objectius principals formar persones perquè siguin capaces d'estendre el missatge i la pràctica de la cultura de pau. En l'apartat de Docència s'ofereix informació sobre la Diplomatura de Postgrau en Cultura de Pau i els diversos cursos que s'hi organitzen.</p> <p>Campus per la Pau i la Solidaritat El Campus per la Pau i la Solidaritat està format per un equip de professionals multidisciplinaris de la Universitat Oberta de Catalunya, institució pionera i referent de formació virtual creada el 1994. És la universitat de les ONG i utilitza les tecnologies de la informació per a la recerca i l'educació en el terreny humanitari. A l'apartat Escola de Cooperació s'ofereixen diferents opcions formatives en línia.</p>

F Recollim i difonem les bones pràctiques i els recursos utilitzats per promoure la cultura de la pau i els drets humans.	
F1	<p>Aportar les experiències realitzades en el centre al voltant de la cultura de la pau als centres de la xarxa (seminaris de traspàs primària-secundària, reunions amb altres centres de l'entorn, espais virtuals, etc.).</p>
	<p>Informació de traspàs primària-secundària El Departament d'Ensenyament posa a disposició dels centres un model per a la recollida d'informació en el traspàs de primària-secundària on hi apareixen aspectes de desenvolupament personal, hàbits, capacitats personals i de les diferents àrees curriculars.</p>
	<p>Coordinació Primària-Secundària En aquest espai del bloc del Servei Educatiu del Vallès Occidental II es recullen diverses experiències de centres de la zona que participen en activitats conjuntes que faciliten l'intercanvi i la relació dels alumnes i professors.</p>
	<p>Xarxa d'escoles compromeses amb el món Es tracta d'una xarxa educativa especialitzada en solidaritat i cooperació. El projecte XECMón és tancat, però el web és un fons de consulta on es pot accedir a tota la documentació generada per la xarxa entre el 2004 i el 2011. A l'apartat Experiències es recullen bones pràctiques dels centres educatius, serveis educatius, i entitats de l'entorn (ONG, ajuntaments, altres xarxes solidàries, etc.).</p>
F2	<p>Seguir les instruccions establertes pel Departament d'Ensenyament per fer arribar les bones pràctiques que el centre realitza i que se'n faci difusió.</p>
	<p>Projecte de Convivència > Recursos En aquest espai de la XTEC trobareu les orientacions i un model de fitxa per fer arribar les bones pràctiques que en matèria de convivència es desenvolupen en els centres educatius.</p>

EDUCACIÓ PER LA PAU		Àmbit AULA
A Desenvolupem, en el marc de l'acció tutorial, mesures, estratègies i actuacions per educar en la pau i els drets humans.		
A1	<p>Afavorir la reflexió sobre la pau basada en l'equitat, la justícia social, els drets humans i la resolució pacífica de conflictes.</p>	
	<p>El benestar a l'aula. Eines per a l'acció tutorial (2). Prevenció de conductes negatives i construcció de la cultura de la pau Boqué, M.C; Codó, M; Escoll, M. (2008). <i>El benestar a l'aula. Eines per a l'acció tutorial (2). Prevenció de conductes negatives i construcció de la cultura de la pau</i>. Barcelona: Prevenció Risc Escolar S.L. En aquest llibre es proposen estratègies per desenvolupar a l'aula una cultura de la pau amb activitats, entre d'altres, per promoure els drets humans (p. 32-35).</p>	
	<p>Introducció de conceptes: pau, violència, conflicte En aquest quadern editat per l'Escola de Cultura de Pau es presenta una base teòrica i exercicis i dinàmiques per a reflexionar sobre els conceptes de pau, violència i conflicte.</p>	

	<p>Simfonia de mirades. el valor del reconeixement En aquest vídeo d'Edu3.cat es fa una explicació de les activitats que duen a terme l'escola Isidre Martí d'Esplugues de Llobregat i l'escola Joan Pelegrí de Barcelona, així com d'altres escoles associades a la UNESCO, sobre educació per la pau i la solidaritat: agermanament amb escoles del Tercer Món, intercanvi de cartes, participació en colònies i programes amb nens saharauis, etc.</p>
	<p>Solidaritat i responsabilitat A l'escola Isidre Martí d'Esplugues de Llobregat i a l'escola Joan Pelegrí de Barcelona, la tolerància i el respecte formen part del projecte educatiu. Amb el suport de la UNESCO, els alumnes d'aquests centres entren en contacte amb la realitat del Tercer Món i l'educació per la pau.</p>
A2	<p>Utilitzar els espais de tutoria per potenciar el respecte, el diàleg i la cooperació entre els companys com a base de l'educació per la pau.</p> <p>Kxa de Convivència. Educació infantil i primària En aquest recurs editat pel Departament d'Ensenyament es pot accedir a un conjunt d'activitats per treballar diferents aspectes que afavoreixen el coneixement del grup i la inclusió de tot l'alumnat.</p> <p>5 Kxs de Convivència. Educació secundària obligatòria En aquest recurs editat pel Departament d'Ensenyament es pot accedir a un conjunt d'activitats per treballar diferents aspectes que afavoreixen la convivència. A destacar la kxa de tutoria, amb activitats per treballar, entre d'altres temes, el conflicte, la comunicació, les normes i el treball cooperatiu.</p> <p>Els drets dels infants Aquest dossier, editat pel Parlament de Catalunya, està adreçat a les escoles per treballar tant els drets com els deures dels alumnes. La majoria de les activitats van encaminades a fomentar el coneixement entre els companys i es poden fer individualment, en parelles o petits grups. Inclou la Declaració dels Drets dels Infants (p. 16-19).</p> <p>El benestar a l'aula. Eines per a l'acció tutorial (1). Educació per a la convivència Boqué, M.C; Codó, M; Escoll, M. (2008). <i>El benestar a l'aula. Eines per a l'acció tutorial (1). Educació per a la convivència</i>. Barcelona: Previsió Risc Escolar S.L. En aquest llibre es proposen estratègies per desenvolupar la convivència a l'aula amb activitats, entre d'altres, per aprendre a comunicar-se (p. 18-23) i a fer front als conflictes de forma positiva (p. 35-41), fomentant el respecte, el diàleg i la cooperació entre els alumnes.</p> <p>La cooperació En aquest document de l'Escola de Cultura de la Pau, es contraposa el model competitiu al model cooperatiu de treball a l'aula, i s'ofereixen recursos (jocs, aprenentatge cooperatiu) per desenvolupar la cooperació a l'aula.</p> <p>Aprendre a pensar L'escola El Puig d'Esparreguera és un dels centres que porten a terme l'experiència Filosofia 6-12. A través de diverses activitats s'estimula l'habilitat mental de l'alumnat i es potencia la capacitat comunicativa, el respecte i la cooperació entre els companys.</p>

A3	Crear condicions per gaudir del silenci a l'aula com a espai de reflexió.
	Recursos i tècniques per aprendre a fer silenci a l'aula En aquest web Educació i les TIC, un portal de serveis per a l'educació de tipus col·laboratiu, es recull una selecció de recursos i tècniques per fer silenci a l'aula i aconseguir un ambient propici al treball i la reflexió.
	Projecte relaxació En aquest espai de la XTEC es presenta l'experiència de l'escola Mediterrània de Sant Adrià del Besòs consistent a treballar tècniques de relaxació, ioga i dinàmiques de grup que afavoreixin la creació d'un bon ambient de treball a l'aula.
A4	Fomentar la democràcia i la participació a través de l'organització de l'aula (càrrecs de responsabilitat, assemblees d'aula, etc.).
	Fitxes i recursos sobre participació Recursos elaborats pel Departament d'Ensenyament per potenciar la participació de l'alumnat en els centres educatius. Assemblea de classe : activitat en la qual es treballa què és una assemblea, per a què serveix i com s'organitza.
	Com organitzem l'aula? En aquesta fitxa de l'Escola Cultura de Pau s'ofereixen orientacions i recursos per adaptar l'espai i l'organització de l'aula de forma que s'afavoreixi la participació i la cooperació de l'alumnat.
	Assemblea de classe L'escola Sant Miquel de Cornellà de Llobregat potencia les reunions o assemblees de l'alumnat per promocionar la seva participació en la gestió de l'aula.
A5	Revisar les relacions de poder, dins del clima de l'aula, per ajudar que siguin solidàries i equitatives.
	Conductes i experiències socials a classe (CESC) En aquest espai web publicat per Collell, J. i Escudé, C. es posa a disposició dels centres educatius un qüestionari per avaluar les relacions entre iguals amb instruccions per a la seva administració, correcció i interpretació.
	Sociograma GRODE En aquest espai es pot accedir a informació sobre el sociograma elaborat pel grup GRODE (Grup d'investigació, orientació i desenvolupament educatiu) de la UAB, així com a diversos grups de treball, formació, bibliografia, etc.
A6	Utilitzar la tutoria individualitzada per fomentar en l'alumnat el diàleg i l'empatia.
	Projecte Escolta'm. Tutoria personalitzada Aquest projecte de l'ICE de la Universitat de Barcelona proposa un pla d'intervenció educativa que estableixi una vinculació positiva entre el tutor i l'alumne com a base de la millora dels aprenentatges i de la convivència. El projecte compta amb un grup de suport, reflexió, coordinació i formació.

B Estimulem el compromís personal de l'alumnat en els valors de l'educació per la pau.	
B1	Establir relacions entre l'alumnat que es basin en el reconeixement i el respecte mutu (tutoria entre iguals, apadrinament lector, etc.).
	<p>Apadrinament lector En aquest espai de la XTEC es pot accedir a l'experiència de l'escola Salvador Espriu de Badalona en què l'alumnat de 6è fa de padrins de lectura dels alumnes més petits.</p> <p>Parelles lingüístiques En aquest espai de la XTEC es pot accedir a l'experiència de l'institut Mercè Rodoreda de L'Hospitalet de Llobregat en què l'alumnat catalanoparlant fa de parella lingüística a alumnes nouvinguts.</p> <p>Tutoria entre iguals L'Institut Front Marítim de Barcelona desenvolupa un projecte de tutoria entre iguals en què els alumnes de 3r d'ESO acompanyen l'alumnat de 1r en la seva incorporació al centre. Una experiència que afavoreix el reconeixement i respecte mutu.</p>
B2	Valorar i potenciar l'esforç i el compromís personal per a la construcció de la pau i la noviolència.
	La proposta d'actuació és el recurs.
B3	Fer signar a l'alumnat (a partir del primer curs de l'educació secundària obligatòria o si es veu oportú, cicle superior d'educació primària), en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu, els compromisos que garanteixin el respecte als valors de l'educació per la pau.
	<p>Orientacions per a l'elaboració de la Carta de Compromís Educatiu. En aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament s'ofereixen orientacions i models per a l'elaboració de continguts específics addicionals a la carta de compromís educatiu.</p>
C Incorporem continguts d'educació per la pau en el currículum de les diverses àrees.	
C1	Planificar i seqüenciar els continguts de l'educació per a la pau i sobre els drets humans a les diferents àrees curriculars.
	<p>L'educació en valors i els eixos transversals des de l'àrea de llengua i literatura. Elaboració de material didàctic Aquesta llicència d'estudis contempla una proposta de vuit unitats didàctiques per treballar valors a través de textos que recullen diversos eixos transversals (interculturalitat, educació per la salut, educació per la pau, igualtat de sexe, educació ambiental i educació vial).</p> <p>Com incorporar els continguts de l'educació per a la pau en la nostra assignatura? En aquesta fitxa de l'Escola Cultura de Pau s'ofereixen orientacions i recursos per incorporar els continguts de l'educació per la pau amb el manteniment d'una relació entre l'alumne i el professor i l'ús de metodologies que afavoreixen l'educació per la pau, simultàniament a la incorporació de continguts específics.</p> <p>Educació en drets humans Amnistia Internacional ofereix gran varietat de recursos per treballar amb l'alumnat els Drets Humans (DDHH). Entre d'altres, en destaquen:</p>

	<p>Unitats didàctiques AI - Educa Material didàctic dissenyat pel Grup d'educació en drets humans d'AI per treballar la problemàtica dels drets humans en diferents àrees (tutoria, ciències socials, llengües, visual i plàstica, etc).</p> <p>Guia d'educació en drets humans: selecció d'activitats sobre drets humans per desenvolupar a l'aula adreçades tant a secundària com a batxillerat, cal destacar propostes específiques per matèries: setmana dels drets humans.</p> <p>4 propostes didàctiques: activitats per a treballar els DDHH adreçades a alumnat de primària, de secundària i de batxillerat, en diferents àrees (tutoria, ciències socials, llengües, visual i plàstica, etc).</p> <p>Anglès i drets humans: propostes per treballar els drets humans a l'assignatura d'anglès</p> <p>Educació sense fronteres ESF és una ONG que promou el dret universal a l'educació. Al seu web s'hi poden trobar activitats didàctiques, per a tots els nivells i diferents àrees (tutoria, ciències socials, llengües, visual i plàstica, etc), relacionades amb la Setmana d'Acció Mundial per a l'Educació.</p>
C2	<p>Assegurar-nos que els materials educatius utilitzats estan impregnats de valors fonamentadors d'una cultura de pau.</p> <p>Observatori dels continguts d'educació per la pau en els llibres de text Document elaborat per l'Escola Cultura de Pau amb el suport de l'Institut Català Internacional per la Pau, on s'analitzen els llibres de socials 4t ESO en català des d'una perspectiva de cultura de pau.</p>
C3	<p>Realitzar activitats lligades amb campanyes d'organismes que treballen en favor de la pau i el respecte als drets humans.</p> <p>Xarxes d'escoles pels drets humans En aquest espai d'Amnistia Internacional es pot accedir a informació i recursos per tal de facilitar el treball d'educació en drets humans als centres d'ensenyament, mitjançant la realització de diferents activitats durant el curs escolar. Cal destacar Treball en les diferents àrees mitjançant el material facilitat per Amnistia Internacional</p> <p>Educació en drets humans Amnistia Internacional ofereix gran varietat de recursos per treballar amb l'alumnat els Drets Humans (DDHH). Entre d'altres, destaca la campanya Una postal, una vida, que es pot treballar a les àrees de llengües.</p> <p>Fundipau Fundipau (abans <i>Fundació per la Pau</i>) és una ONG que treballa des de fa 30 anys per un món en pau. Ofereix activitats, campanyes, recursos sobre educació per la pau. En destaquen: Armes sota control, Abolim les armes nuclears, etc.</p>
C4	<p>Avaluar les activitats d'educació per la pau per fer seguiment de resultats i impactes.</p> <p>Avaluar els processos En aquest espai de l'Escola de Cultura de Pau es pot accedir a algunes consideracions sobre la necessitat d'avaluar les activitats d'educació per la pau. S'ofereix un exercici model que serveix com a avaluació.</p>

C5	Fomentar l'esperit crític per identificar, revisar i superar qualsevol situació de desigualtat (currículum ocult, discriminacions, etc.).
	Jocs i dinàmiques En aquest espai de l'Escola de Cultura de Pau es pot accedir a exercicis i dinàmiques amb l'objectiu de crear una consciència crítica enfront els conflictes i la desigualtat.
	Guia d'educació en drets humans En aquest espai d'Amnistia Internacional es pot accedir a una recopilació de propostes (casos reals, monografies, discriminació i violència contra les dones, etc.) amb l'objectiu d'educar els alumnes en drets humans i fomentar el seu esperit crític.
C6	Promoure accions de servei comunitari des del currículum per potenciar l'educació per a la pau com a projecte personal i col·lectiu que impregna la vida a l'aula i es projecta en el camp social.
	Servei Comunitari El Departament d'Ensenyament ha endegat l'acció 'Impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria', amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic des del currículum que afavoreixin la inclusió i l'arrelament al territori.
D Utilitzem estratègies i metodologies que afavoreixen els valors convivencials.	
D1	Fer ús de mètodes d'aprenentatge cooperatiu (treball d'investigació, ensenyament recíproc, aprenentatge entre iguals, projectes compartits, etc.).
	El treball cooperatiu En aquest document publicat pel Departament d'Ensenyament, en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix aquesta metodologia basada en el treball en equip i s'aporten algunes tècniques: el trencaclosques, els grups d'investigació, etc.
	Aprenentatge entre iguals En aquest document publicat pel Departament d'Ensenyament, en el marc del Programa intensiu de millora, s'explica en què consisteix aquest mètode d'aprenentatge, basat en la creació de parelles d'alumnes, que poden ser de la mateixa edat o d'edats diferents.
	Aprenentatge cooperatiu i avaluació formativa Col·lecció de tres vídeos, publicats pel Departament d'Ensenyament, amb les valoracions i reflexions dels mestres, els alumnes i les famílies de l'escola La Roureda de Sant Esteve Sesrovires sobre la posada en pràctica de metodologies de treball cooperatiu i d'avaluació formativa i formadora. Per ampliar informació, es pot consultar aquesta presentació , amb la inserció d'alguns documents d'organització i avaluació.
	Treball cooperatiu En aquest vídeo es mostra en què consisteix el treball cooperatiu i com promoure la cooperació, el respecte mutu, la responsabilitat i l'augment de l'autoestima de l'alumnat de l'Escola Can Puig de Banyoles. Els alumnes treballen en grup i el treball en equip promou la coresponsabilitat.
	El diàleg a l'aula i la construcció compartida de coneixement L'institut Joaquina Plana i Farreras de Sant Cugat del Vallès desenvolupa un model de treball a l'aula a partir del diàleg, la discussió i el consens en grup cooperatiu.

D2	Promoure l'aprenentatge servei com una metodologia que afavoreix la responsabilitat, el compromís cívic, etc.
	<p>Aprenentatge Servei En aquest espai de la XTEC es pot accedir a orientacions, recursos i bones pràctiques d'ApS en el marc dels Plans Educatius d'Entorn. L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i servei a la comunitat educativa en un projecte que proporciona coneixements i habilitats socials que afavoreixen la participació en la societat i la convivència en pau.</p>
D3	Disposar de materials i recursos que ens permetin treballar valors i actituds relacionats amb l'educació per la pau (cooperació, ajuda, noviolència, etc.).
	<p>Una escola amb drets En aquest web de la Unesco, es pot accedir a un conjunt de recursos educatius per treballar els drets de l'infant als centres. Els materials estan ordenats per nivell (educació infantil, primària i secundària) i per tipologia (drets a la supervivència i al desenvolupament, drets de protecció i drets de participació).</p>
	<p>Escola de Cultura de Pau Escola de la UAB que treballa per la cultura de pau i l'educació per la pau. Ofereix programes, publicacions, docència i recursos pedagògics</p>
	<p>Jocs de pau Barbeito, C. Caireta, M. (2009). <i>Jocs de pau. Caixa d'eines per educar per una cultura de pau</i>. Edupaz, 21. Catarata. Introducció teòria i proposta d'activitats lúdiques per comprendre la violència i construir una cultura de pau.</p>
	<p>Portal Paula Iniciativa de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UB i la Fundació Solidaritat per tal de potenciar l'educació per a la pau en els centres educatius. Ofereix diversos recursos didàctics</p>
	<p>FundiPau ONG que fa 30 anys que treballa promovent la cultura de pau i la noviolència. Ofereixen recull de premsa, opinió i recursos educatius</p>
	<p>Guia de recursos per la pau Aquest document publicat per FundiPau l'any 2010 ofereix una àmplia guia de recursos sobre tot allò que fa referència a la cultura de pau a Catalunya (societat civil, govern i administració, formació i estudis, materials i recursos, mitjans de comunicació, etc.).</p>
	<p>Centre de recursos d'educació per al desenvolupament Web de recursos educatius promoguda per la Federació Catalana d'ONGD. Es tracten temes com globalització, metodologies educatives, drets humans, interculturalitat, consum responsable, etc.</p>
	<p>Edualter Xarxa de recursos sobre educació per la pau, el desenvolupament i la interculturalitat on col·laboren diverses entitats</p>

<p>D4</p>	<p>Aprofitar els esdeveniments puntuals per abordar el tema de la pau.</p> <p># Bringbackourgirls Campanya organitzada pel Departament d'Ensenyament per a l'alliberament de les alumnes nigerianes segregades, consistent en una concentració de 5 minuts en els patis de les escoles i la realització d'una activitat didàctica. Des d'aquest espai es pot accedir a una galeria d'imatges enviades pels centres que es van adherir a la iniciativa.</p> <p>Accions urgents als centres d'ensenyament En aquest espai d'Amnistia Internacional s'ofereix la possibilitat de contribuir a la resolució favorable de casos reals que pateixen situacions greus de vulneració dels drets humans.</p>
<p>D5</p>	<p>Vetllar per mantenir una coherència entre els continguts que ensenyem relacionats amb la pau i la nostra actitud (saber escoltar, dialogar, mostrar empatia, marcar límits i exigir respecte, etc.).</p> <p>El respecte mutu: l'assertivitat Vaello, J. (2009). "El respecte mutu: l'assertivitat" a <i>El professor emocionalment competent</i>. Barcelona: Ed. Graó. Desenvolupament personal del professorat, 15 L'autor d'aquest llibre incideix en l'assertivitat com una habilitat interpersonal clau per ser respectat i ser mereixedor del respecte de l'alumnat. El llibre inclou referències bibliogràfiques, quadres i activitats adreçades als docents.</p>
<p>E Disposem d'estratègies concretes per implicar les famílies a través de l'acció tutorial en l'educació per la pau.</p>	
<p>E1</p>	<p>Utilitzar l'aplicació informàtica Escola i Família per tal de fomentar l'acció tutorial compartida amb les famílies.</p> <p>Escola i Família El Departament d'Ensenyament posa a l'abast dels centres l'aplicació informàtica Escola i Família amb orientacions i recursos per promoure la implicació de les famílies en el procés escolar i educatiu dels seus fills i la participació en el funcionament del centre. L'apartat Acció tutorial compartida ofereix eines per dur un treball coherent i coordinat entre família i tutor del centre.</p>
<p>E2</p>	<p>Utilitzar els recursos i orientacions que ofereix el web Família i Escola. Junts x l'Educació referents al seguiment i acompanyament escolar i l'educació en valors dels fills, i orientar-ne l'ús.</p> <p>Web Família i Escola. Junts x l'Educació Aquest espai web per a famílies del Departament d'Ensenyament permet als centres promoure la participació i el compromís de les famílies. Entre els recursos que ofereix destaquen els apartats: Seguiment i acompanyament escolar a casa i Educació en valors</p>
<p>E3</p>	<p>Recollir en els continguts específics addicionals de la carta de compromís educatiu les mesures necessàries i els compromisos entre família, tutor del centre i alumne (a partir del primer curs de l'educació secundària obligatòria o si es veu oportú, cicle superior d'educació primària) per estimular l'educació per la pau.</p> <p>Orientacions per a l'elaboració de la Carta de Compromís Educatiu. En aquest document elaborat pel Departament d'Ensenyament s'ofereixen orientacions i models per a l'elaboració de continguts específics addicionals a la carta de compromís educatiu.</p>

EDUCACIÓ PER LA PAU		Àmbit ENTORN
A Sensibilitzem i orientem les famílies en la necessitat d'educar els seus fills en la pau i el respecte als drets humans.		
A1	Utilitzar els recursos i les orientacions del web Família i Escola, Junts x l'Educació referents a l'educació en valors i orientar-ne l'ús.	
	<p>Família i Escola: Junts X l'Educació Aquest espai web per a famílies del Departament d'Ensenyament permet als centres promoure la participació i el compromís de les famílies. Entre els recursos que ofereix destaca l'apartat Educació en valors.</p>	
A2	Organitzar conjuntament amb les AMPA activitats que fomentin l'educació per la pau i el respecte als drets humans.	
	<p>Dia de la pau a l'escola En el bloc de l'AMPA de l'escola Cervantes de Barcelona, concebut com un espai obert de comunicació i participació, s'informa de les activitats realitzades a l'escola per commemorar el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau.</p>	
	<p>Contes africans per la pau En el bloc de l'AMPA de l'escola Anselm Clavé de Cornellà de Llobregat, s'anuncia una activitat adreçada a alumnes i famílies emmarcada en el cicle Entre tots construïm la pau.</p>	
A3	Promoure entre les famílies la pràctica d'activitats culturals i de lleure de l'entorn com un element d'arrelament al territori i de cohesió social.	
	<p>Tastet d'entitats En el marc del PEE de Sant Cugat del Vallès, s'organitza aquesta activitat amb l'objectiu d'afavorir el coneixement mutu entre les entitats de la ciutat i les famílies i els alumnes dels centres educatius del municipi.</p>	
	<p>CAMInem plegats En el marc dels PEE de Mataró, s'ofereix aquest programa amb dos àmbits d'actuació: un intern, on es prioritza la cohesió dins de l'escola; i l'extern, dedicat a les relacions amb l'entorn. Es desenvolupa amb les famílies de P3 fins a 6è propiciant el coneixement de les entitats i els espais més significatius de la ciutat (ajuntament, biblioteca, IMPEM, etc.).</p>	
	<p>AMPA Ferran Sunyer L'AMPA de l'escola Ferran Sunyer de Barcelona disposa d'un espai en el seu bloc on dona a conèixer activitats de l'entorn per fomentar la participació de les famílies.</p>	
B Coneixem i participem en xarxes de centres que fomentin la cultura de la pau i el respecte als drets humans.		
B1	Participar en xarxes de centres, tant a escala local com global, que treballin la cultura de la pau i intercanviar-ne experiències.	
	<p>Xarxa d'escoles compromeses amb el món En aquest espai es presenten experiències i tot tipus de bones pràctiques de participació, solidaritat i cooperació creades per centres educatius, EAP, CRP, ONG i altres entitats. Inclou L'agermanament com a eina transformadora amb un resum del contingut d'aquesta tertúlia i diverses experiències d'intercanvis i agermanaments.</p>	

	<p>Xarxa Escoles Associades UNESCO Catalunya En aquest espai on participen diversos centres educatius es pot accedir a informació diversa (projectes internacionals, materials, activitats, etc.) orientada a treballar i fomentar la cultura de la pau entre els alumnes.</p>
	<p>Educació en valors Aldeas Infantiles SOS ofereix als centres educatius els programes Col·legis Germans i Instituts Germans, per estimular la participació, els valors democràtics i la relació d'amistat entre alumnes i centres educatius.</p>
	<p>Gira internacional de joves per la pau Gira d'intercanvi d'experiències entre joves i entitats juvenils sobre cultura de pau amb participants catalans, palestins i libanesos organitzat pel Servei Civil Internacional de Catalunya l'any 2011.</p>
B2	<p>Col·laborar en l'elaboració i desenvolupament de projectes solidaris i cooperatius amb altres centres de l'entorn.</p>
	<p>Projectes en xarxa En aquest espai de la XTEC, s'ofereix assessorament tècnic i pedagògic i es fomenta l'ús de les TIC i la creació de xarxa entre els centres. Es pot accedir a diversos projectes i experiències educatives, com per exemple el Projecte Bongoh, un projecte telemàtic cooperatiu on diferents escoles participen en un joc de simulació que afavoreix les relacions d'amistat entre els centres i l'alumnat.</p>
	<p>Projecte Implica't En aquest espai creat per un equip de professionals del món de l'ensenyament trobareu accions de divulgació i sensibilització, i activitats adreçades als diversos nivells educatius, per treballar la solidaritat i crear una xarxa d'escoles solidàries.</p>
	<p>Programa Escoles del Banc d'Aliments El Banc d'Aliments disposa d'un programa adreçat a les escoles amb la intenció de crear consciència de la pobresa i de donar a conèixer la tasca que realitza l'entitat en la lluita contra la fam i el malbaratament. El programa s'organitza al voltant de tres eixos: una xerrada informativa, la visita al Banc d'Aliments i la participació dels alumnes en el recapte d'aliments.</p>
	<p>Connectant mons En aquest espai es pot accedir a informació sobre aquest programa d'Intermon Oxfam que combina l'activitat a l'aula amb el treball col·laboratiu online i en la qual participen més de 16.000 alumnes de diferents països.</p>
	<p>Boet contra la fam, En aquest web, realitzat per alumnes de l'institut Pla d'en Boet de Mataró, es recull informació sobre les activitats que realitza el centre en el marc del Projecte Connectant mons i del Projecte Servei Comunitari impulsat pel Departament d'Ensenyament. La web ha obtingut la 2a posició de Catalunya al concurs punt.cat.</p>

B3	Col·laborar en l'organització de les trobades d'alumnes mediadors que s'organitzen cada curs des dels seminaris de coordinadors de convivència.
	<p>Trobades de centres mediadors</p> <p>En aquest document es recullen les diverses trobades de centres mediadors que es van celebrar durant el curs 2013-14. Les xarxes de centres mediadors es coordinen mitjançant seminaris en el marc del Pla de Formació de Zona. Entre d'altres objectius, aquestes xarxes fomenten la cultura de la pau a través de les trobades d'alumnat mediador que organitzen cada any.</p>
C Ens coordinem amb les administracions locals per dur a terme actuacions concretes per fomentar la cultura de la pau i el respecte als drets humans entre l'alumnat.	
C1	Impulsar amb l'administració local el desenvolupament de projectes comunitaris (Plans educatius d'entorn o altres projectes socioeducatius).
	<p>Plans educatius d'entorn</p> <p>Els Plans educatius d'entorn (PEE) són una proposta educativa que vol donar una resposta comunitària als reptes educatius on el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments signen un conveni col·laboratiu amb l'objectiu de l'èxit educatiu i la cohesió social. Per formalitzar aquest conveni cal una petició de l'ajuntament amb el vist-i-plau dels Serveis Territorials.</p>
C2	Col·laborar amb l'administració local en l'elaboració de projectes d'àmbit comunitari (projecte de convivència, educació en valors, etc.).
	<p>Xarxa d'Educadors i alumnes per la convivència</p> <p>Aquesta xarxa és una de les activitats que l'ajuntament de Sant Boi de Llobregat desenvolupa en el marc del seu projecte de convivència. La xarxa està integrada per educadors de l'Ajuntament i alumnat de 9 centres educatius de secundària del municipi i té com a objectiu general desenvolupar activitats educatives que promoguin els valors ètics democràtics i el foment de l'educació crítica de la ciutadania.</p>
	<p>Joves en Xarxa</p> <p>Aquest projecte, que implica la comunitat educativa de Santa Coloma de Gramenet, pretén promocionar la convivència i prevenir les actituds violentes o excloents. Hi participen joves i professionals de l'educació amb la col·laboració de la Fundació Integramenet, l'Obra Social de la Caixa i el Servei de convivència de l'ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.</p>
	<p>Xarxa per la convivència</p> <p>La Xarxa per la Convivència a Tortosa impulsa un procés comunitari per millorar la convivència i la cohesió social. Aquesta xarxa està oberta als veïns, associacions, centres educatius i altres entitats. Cal destacar iniciatives com ArtXiBarri i Diàlegs per la convivència.</p>
	<p>Entre tots/es construïm la pau</p> <p>Cicle d'activitats pel foment de l'educació per la pau, organitzat cada any per l'ajuntament de Cornellà de Llobregat, i que inclou, entre d'altres activitats, tallers adreçats a les escoles i instituts del municipi per celebrar el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau.</p>

D Ens coordinem amb les entitats esportives, culturals i de lleure de l'entorn escolar per promoure l'educació per la pau.	
D1	Promoure i valorar la participació i implicació de l'alumnat en les diferents entitats locals, culturals, esportives i cíviques.
	<p>Pla Català de l'Esport El Departament d'Ensenyament i la Secretaria General de l'Esport, impulsen aquest pla amb l'objectiu d'incrementar la participació dels infants i joves en activitats físiques i esportives durant l'horari no lectiu.</p>
	<p>Fitjove El Departament de Salut impulsa aquest programa de promoció de l'exercici físic per a adolescents com a estratègia per ocupar el temps d'oci d'una forma saludable i fomentar la seva participació en l'entorn.</p>
	<p>Pots fer-ho En el marc del PEE de Vic, s'organitza una iniciativa de Càrites que potencia la inclusió de nens i nenes d'edats compreses entre els 6 i els 12 anys en diferents recursos municipals que ofereixen activitats extraescolars. La proposta d'alumnes participants sorgeix de la coordinació entre diferents agents educatius en el si de la comissió social de cada centre.</p>
	<p>Cop de mà En el marc del PEE de Voltreganès, s'ofereix aquesta activitat amb l'objectiu que tots els nens i nenes del Voltreganès puguin fer totes les activitats de l'escola i altres activitats complementàries amb la col·laboració de les entitats de la població.</p>
	<p>Cau Xots El PEE de Castelló d'Empúries, amb la col·laboració dels Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, ha promogut la creació d'un agrupament escolta a la població. Aquesta activitat potencia l'educació en el lleure i contribueix a la cohesió social.</p>
D2	Potenciar les relacions de partenariat amb altres entitats de l'entorn per tal d'implicar l'alumnat en accions conjuntes que tinguin com a objectiu la sensibilització i la construcció de la pau.
	<p>Do d'acords Projecte socioeducatiu de l'entitat Integra Sons a través de la música destinat a nens, nenes i joves del Poble-sec. Consisteix en la creació i desenvolupament d'una Orquestra Infantil i Juvenil amb el propòsit d'afavorir la inclusió social, el diàleg intercultural i la cohesió social. Més informació: Més enllà dels exàmens: art per educar i transformar</p>
	<p>Programa Mus-e Programa d'educació en valors a través de l'art de la Fundació Yehudi Menuhin que facilita la interrelació dels alumnes de diferents cultures i que té com a objectiu un món en pau. També ofereix el programa Les Arts per la convivència.</p>
D3	Col·laborar amb les entitats de l'entorn per promoure accions de servei comunitari.
	<p>Servei Comunitari El Departament d'Ensenyament ha endegat l'acció 'Impuls del servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria', amb l'objectiu, entre d'altres, de garantir que els estudiants experimentin i protagonitzin des del currículum accions de compromís cívic.</p>

	<p>JxB. Joves pel barri Activitat d'Aprenentatge i Servei, en el marc del PEE de L'Hospitalet de Llobregat, on els joves es formen i aprenen alhora que col·laboren en una tasca amb capacitat transformadora tant per a ells (formació ètica i ciutadana) com per al seu entorn (contribuir a enriquir la tasca educativa de l'esplai). En aquest altre document es descriuen les etapes del projecte i es pot accedir a recursos pràctics (full de compromís, fitxa de seguiment, etc.)</p>
D4	Planificar conjuntament amb els mitjans de comunicació locals (ràdio, premsa, televisió) i entitats educatives del barri els esdeveniments, celebracions i reflexions conjuntes per a la consolidació de la cultura de la pau.
	<p>Guia de recursos per la pau Aquest document publicat per FundiPau l'any 2010 ofereix una àmplia guia de recursos sobre la cultura de pau a Catalunya. Inclou un apartat específic dedicat als mitjans de comunicació amb una relació de programes, seccions i mitjans dedicats a temes de solidaritat, cooperació i pau (p. 41-45).</p>
	<p>La ràdio a la Festa de les Cultures En aquest espai del Servei educatiu Vallès Occidental es pot accedir a la matinal de ràdio que l'institut Castellar del Vallès i escoles de la zona van protagonitzar durant la Festa de les Cultures que organitza cada any l'institut. Aquest programa es va fer amb la col·laboració del magazine de Ràdio Castellar 'Dotze'.</p>
	<p>La pau i els escolars Nova Ràdio Lloret es fa ressò de la Setmana per la Pau, organitzada per l'ajuntament de Lloret de Mar mitjançant el Pla Educatiu d'Entorn, que consisteix en l'organització d'activitats per als alumnes, amb la col·laboració del teixit associatiu del municipi.</p>
	<p>El PEE a ràdio Rubí El Pla Educatiu d'Entorn de Rubí, dins del programa diari "La vida continua" de Ràdio Rubí, entrevista a les persones que participen en les activitats del PEE. També s'expliquen novetats, cursos i altres propostes relacionades amb la interculturalitat i la cohesió social.</p>
D5	Convidar agents educatius de l'entorn a participar en les activitats formatives del centre.
	<p>Comunitats d'aprenentatge Espai web on es pot trobar una presentació detallada de les comunitats d'aprenentatge. Especialment destacat l'apartat Participació educativa de la comunitat, on es proposa la formació conjunta dels diversos membres de la comunitat escolar i la participació en les activitats d'aprenentatge de l'alumnat.</p>

[RECURSOS GENERALS](#)